

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institudam ad cat olicarum partium: proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felölős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Szociális refleksiók.

Írta: dr. MINIMUS.

II.

Ugy munkás, mint munkaadó körökből sokszor felvetettek már a kérdést: mit nyerünk tulajdonképpen keresztény alapon való szervezkedéssel? Ebben a kérdésben a tulajdonképpeni kérdésen kívül más gondolat is rejlik, t. i. elismeri az illető, hogy a tömegek szervezkedése szükséges, vagy legalább belátja, hogy azt megakasztani többé nem lehet.

A kérdésre adható felelet rávezet bennünket a szociáldemokrata szervezkedésben rejlő veszedelmes elemek megfigyelésére. Két dologban látjuk mi a veszedelmet. Az egyik elméleti, a másik gyakorlati. Az egyiket a szociáldemokrata elvek képviselik, a másikat a szociáldemokrata sajtó.

Hozzuk először tisztába, mit értünk veszedelem alatt. Veszedelmes az olyan fizikai vagy szellemi ható ok, amely valamely fizikai vagy szellemi jónak letörésére, megsemmisítésére áll munkába. Minél általánosabb az eredmény, melyet az ok létrehozni törekszik, minél erősebb az összefüggés az ok természeté és célja között, a jelen dologban az ok annál veszedelmesebb.

A demokrata szocializmus bizonyos tanok, „világotmegváltó” elvek öszege, tehát szellemi, intellektuális ok, ha s ezt hangsúlyozzuk, a „tudomány” névre számot nem tarthat is. Közleges e, vagy általános?

A szó- és írásharc hevében gyakran hallunk kifejezéseket, amelyek látszólag a részletesség mellett bizonyítanak. „Jogot, munkát, méltányos bért a népnek,” vallás és véleményszabadságot,” „le az ezerholdasokkal,” „le a papzsákkal” „le a népbütő iskolákkal” stb. Azonban tévedés volna ezekből a másodrangú jelszavakból következtetni a szocializmusnak akár részletességére, akár veszedelmes voltára. Tulajdont, vallást, közrendet megőrizni egyelőre van elég ereje a társadalomnak. Ezek egyébként is periférikus jellegű kérdések, szemben a szociáldemokrata alapgondolattal, megsemmisíteni a nagy tömegek lelkében a keresztény alapokon nyugvó világnézetet egy másiknak, a kíméletlen önzés világnézetének becsempészésével.

Tehát a majdnem teljesen negatív összetételű szociális világnézet támadásáról van szó a régi, kipróbált, alkotó keresztény világnézet ellen. És ezen küzdelem döntő ütközetei nem könyvtárszobákban vitatnak, nem a tudomány adeptusai között, hanem a nép százezreinek és millióinak elkeseredett lelkében. Itt a veszedelem. Mert ugyan mi az egyszerű munkásember keresztény világnézete? Néhány tisztán gyakorlati elv, amelyeknek egyszerű foglalatja a tekintély tiszteletbentartása. Leikének legelső kincse az Istenben való hit, második az Isten rendelkezéséből származó tekintélyek tiszteletbentartása, tehát az adott világrendben való józan meggyugvás.

A szociáldemokrata világnézet éppen ezt a kincset akarja a lelkekből kipusztítani. „Istent a világ legnagyobb veszedelmének tekintjük, éppen azért hadat üzenünk neki.” „Ha Isten fogalmát kitorúlhetjük az agyvelőkből, a menyország és a földvilág hazugságoknak bizonyulnak, akkor majd az emberek a menyországot ezen a világon iparkodnak felállítani.” „Ha majd a mennyei tekintélynek vége lesz, megszűnik természetesen a földi is.” Így nyilatkoznak és tanítanak a fő-fő szocialista vezetők Schall, Liebknecht és a szocialista sajtó.

Természetes, hogy Isten fogalmát, amely nemcsak kinyilatkoztatási, hanem természetes alapokon is nyugszik, nem lehet egy könnyen kitorúlni- „kitorúlni az agyvelőkből.” Azért a demokrata agitáció teljes erejével nem is erre, hanem a tekintély elvére veti magát. Ezt ócsárolja, tépi, marja kitarító, találgató munkával; ez a pont tulajdonképpen a két világnézet ütköző pontja. Veszedelmesen szerencsés segítőtársa a munkásoknak sok tekintetben tényleg sanyaru helyzete és a belőle sarjadzó sötét elkeseredés. Még sokkal veszedelmesebb eszköze pedig a sajtó.

Nincs a világon pártlap, vagy agitációs újság, amelynek szerkesztői akkora vakmerőséggel, az igazságnak olyan nyílt arculverésével, olyan izomszakadásig menő dühvel irnának, mint a demokrata újságcsinálók. Sok százezer példányban kerülnek ezek a lapok a nép kezébe. Az egyszerű ember talán idegenkedik tőlük először, később mégis elolvassa őket, mert figyelmét leköti, ha más nem, az újság mosolygós szaju stílusa, mely az ő beszédmódjának megfelelő, továbbá az ő tényleges, sanyaru helyzetének folytonos hánytorgatása.

Ime néhány szocialista stílus-gyakorlat: „Hajrá! A hajszá megindult. A zsendárok uralma fölébredt. A vérre szomjazó népgyilkosok uszításaira a hűséges kopók tajtékzó szájjal rohannak előre. Gazok, betyárok vagytok, mert a hóhérok munkájára nem tömjéneztek, . . . kötéltre veletek, mert a magát élettelenül kihasználó engedő rabszolgának ébredéséről beszélni mertek. — Ezek járhattak eszébe a gaz darabantok helyén ülő nagy minisztereknek, mikor az ezerholdasok uszításaira azzal felelték, hogy megindítják a vizsgálatot a Földmunkások Országos Szövetsége ellen.”

„A vizsgálatot várjuk. És várjuk a felosztatást is. Készen állunk rá miniszter ur és lakáj ur! De ha abban a családásban ringatja magát ugató gazdáival együtt, hogy Magyarország munkásnépe ezt olyan egyszerűen tudomásul veszi, akkor keservesen csalódní fognak mindannyian! A rugást visszaadjuk százaszorosra oda, ahonnan kaptuk. És majd hazafiak is leszünk, miniszter ur, a fene egye meg a hazafiakat egytől-egyik, ha a butaság, gazemberség és hazafiság egy fogalom!”

Van még cifrább is!

A „Szövetkezés”-ben dr. Steuer György a munkások és cselédek hibáira is bátorodik rámutatni és mindenesetre kissé optimista felfogással azt állítja, hogy „a gazda és munkása, cselédje közötti különbségnek ugyszólván semmi nyoma; azt hinné az ember, hogy társtulajdonosok. Csak hogy a cseléd korcsmázik, míg a gazdának nem telik rá.” — Erre a passzusra ez a demokrata felelet: „Az istenfájat neki, hiszen ilyen körülmények között jobb cselédnek lenni, mint gazdának. Hát az ördög bánja. Cseréljünk!”

Ez nem is piaci, hanem lebutult, azzal visszacsúszva a szabad sajtóval, erőszakos eldurvítása a nép gondolkodásának és beszédmódjának.

Eppen ilyen faragatlanul tendenciózus a demokrata sajtó ugynevezett „szépirodalmi” része is. Meztelen piszkosság, botrány-kronikák és a tekintély ellen való izgatás a rovat tárgya.

Az egyik tárcában egy szegény tót béres „esete” mondódik el, akit *gazdája* leszurta a villával, mert egy percre az *urak* mulatására feledkezett.

„Jankó ott feküdt a porban . . . Az urak nézegették egy pár percig, de mikor megszólalt a cimbalom, gyorsan besiettek az udvarra. Csak a finom uri gyerekek maradtak ott. Egyiknek nagyszerű ötlete támadt. Kissé távolabb felállottak sorba, azután nekiszaladva keresztülgrátták Jankót. Nagyon mulatságos volt, ha Jankó éppen olyankor nyögött vagy mozdult, mikor valamelyik átugrott rajta. Általános kacagás támadt ilyenkor.”

Ez az undorító jelenet csak egyre jó: lángra lobbantani a gyűlöletet minden kaputos ember iránt. Az összes itt leközölt szemelvények egyetlen egy lapnak egyetlen egy számából valók, a „Világabszurdok” jun. 2-iki számából!

Lassan, de biztosan ható méreg a demokrata sajtó minden betűje. S ennek a mérégnek legügyesebb terjesztői a demokrata szakszervezetek, melyek alapszabályszerűen követelik minden egyes tagtól az előfizetési díjat.

Most már összegezhetjük röviden a cikk elején felvetett kérdésre adható feleletet. Mit nyerünk a ker. alapon való szervezkedéssel? Nem nyerjük a munkásmozgalom letörését. Nem nyerjük a munkabérek lenyomását, mert a keresztény szakszervezetek nem akarnak zsebpolitikát csinálni a munkások kárára. Hanem elérjük azt, hogy népünk százezreit kivonjuk a keresztény világnézet ellen harcoló szociáldemokrácia agatációs köréből, kivesszük kezéből a példátlanul romlott szocialista sajtótermékeket, megerősítjük keresztény és magyar nyelvtudományban, jogos érdekeinek megvédésével megelégedetté tesszük és felcsemeteszen nagy tömegerejét a keresztény világnézet érdekében vivandó nagy társadalmi csatákra biztosítsuk.

(Folyt. köv.)

Mai lapunk 4 oldal.

00000347

— **Halálos esés.** Viaszk József Agárd puszta lakos a napokban fanyesés közben lezuhant egy hatalmas jegenyefa teteféről és holtra zuzta magát. Viaszk szivbajos volt és betegsége érte utol.

Jégszekrények nagy választékban kaphatók Márkus Simon özv. és fia cégnél, Jókai-utca 16.

Terrorizmus.

A tisztességes keresztény sajtó nagyon kellemetlen, de igen fontos, nagy horderejű feladatot vagyunk kénytelenek teljesíteni.

A „Székesfehérvári Friss Újság” szombati számában az alábbi közlemény látott napvilágot:

Nem fogadja el. Vértessy Ferenc vaskereskedőseged, azon kijelentésének közlésére kér bennünket hozzánk intézett leveleiben, hogy tudtán kívül irták be őt a helybeli kereskedelmi alkalmazottak köre tulipánmultságának rendezői közé és hogy ezt a rendezőséget ő nem is fogadja el.

A kis, jelentéktelennek látszó közlemény születési körülményei — biztos értesülésünk szerint a következők:

Tudvalevőleg alig pár hét előtt egy új egyesület alakult városunkban, a „Székesfehérvári Keresztény Kereskedelmi Alkalmazottak Köre” név alatt. Lapunk egy multkori számában rámutattunk arra az ellenszenvre, mellyel egy-két helyen ez a fiatal, tisztességes egyesület már alakulásakor találkozott. Akkori komoly, intő szavaink után azt hittük, megszűnik az a terrorizmus, mely annak a hatvan fiatalembernek a munkáját már a bőbeszédűen megfojtani iparkodik.

Sajnos, nem úgy történt. Beteg társadalmunk egy mérges fekélye fakadt fel a fentlebi hírlapi közlemény révén; az antikrisztianizmus káros nedvsége szívargó ki azokból a sorokból.

Megpróbáljuk a veszedelmes bajt gyógyítani. Ha ezenközben késhez kell nyulnunk, nem mi vagyunk az okai.

Szóban forgó Vértessy Ferenc a Szegény-Marich-utcai (katholikus egyesületi háza) Schlamadinger Alajos vaskereskedő cég alkalmazottja, ki az alakuláskor szintén belépett a K. K. A. Körébe. Tudomásunk szerint Schlamadinger Alajos urnak, a tulajdonos édesatyjának s az üzlet azidő szerinti vezetőjének nem is volt kifogása a belépés ellen. Az új egyesület teljesen jóhiszeműleg vette fel Vértessy Ferencet a vasárnapi „Tulipán multság” rendezői sorába.

Eddig minden rendben volna. De ezenközben hazaérkezett a cég tulajdonosa Schlamadinger Lajos ur, kinek elvei — úgy látszik — nem azonosak közülszletben álló édesatyja elveivel. A fiatal főnök kemény szavakkal vonta kérdőre alkalmazottját, hogy micsoda jogon merészelt rendezői szerepre vállalkozni annál az egyesületnél, mely nem bírja az ő szimpatiaját? Úgy tudjuk, *elbocsátás terhe alatt* csikarta ki alkalmazottjától a fent idézett nyilatkozatot.

A kritikán aluli eljárászsülte felháborodásunkban is iparkodunk megőrizni higgadságunkat, mert tudjuk azt, hogy ez ilyen esetekben kétszeresen fontos és kívánatos. Azért tartózkodunk azon kifejezésektől, melyekkel egyedül lehetne Schlamadinger Lajos ur eljárását megbélyegeznünk.

E helyett mást teszünk. Multkori idevágó közleményünkben komoly ígéretet tettünk, hogy a fiatal egyesület dolgait egy figyelemmel fogjuk kísérni és tagjait megvédelmezzük minden oly támadással szemben, mely őket becsületlen törvénytársakért, keresztény szinvallásukért bárhonnan fenyegeti.

Állunk szavunknak! Nem tűrjük azt, hogy az új, derék egyesület tagjai „vogelfrei”-nek tekintessenek, kiket, mint holmi tehetetlen medvebocsokat egyenként, orozva fojtogassanak meg erőszakos emberek. A tizenhatodik század teljhatalmu basáinak kora lejárt, muszkaországban sem vagyunk. A XX. században élünk. Örömmel látjuk, hogy jóra való zsidó kereskedőink is tudják ezt, kik a vasárnapi tulipán multság támogatásával is megmutatták, hogy a mai korba való emberek. Annál elszomorítóbb, hogy intelligens ember ki hozzá még *katholikusnak is keresztelődött*, ilyen „furor paganus”-ban szenved. Hogy fojtogató körmeit lenyirjuk, **ezennel felhívjuk valódi liberális érzelmű olvasóinkat, főleg környékbeli keresztény uradalmainkat, hogy tartózkodjanak azon cég támogatásától, mely a vasszeget sem tudja antikrisztianizmus nélkül áruini.** Ajánljuk helyette városunk azon vaskereskedőit jóakaró figyelmükbe, kiknek a keresztény név nem vörös posztó.

Megjegyezzük még, hogy keresztény kereskedő ifjaink védelmére nem tekintjük jelen sorainkkal befejezettnek és személyes érintkezéseinket is minden vonalon fel fogjuk használni arra, hogy a keresztény öntudat súlyát éreztessük azokkal, kik a szép szót, a szeretet hangját nem értik.

Ha per, hát legyen per!

Vae victis!

Fejérmegyei al-szajlatol.

4517/1906. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegyei Szent György közkórház házi ételmezéséhez és egyéb házi céljaira szükséges következő cikkekre, úgy mint: 1) kenyér és süteményfélék; 2) marha-, borjú- és bányahús; 3) sertés-hus, sertészsír és hentes készítmények; 4) tej, tejfel, irósvaj és túró; 5) 0-ás számú budapesti hengeralmi és 2- és 5-ös számú gözalmi liszt; 6) bab, borsó, lenese, burgonya, savanyított káposzta, tojás, vöröshagyma, foghagyma és zöldség; 7) rizskása, darakása, köleskása, gersli, tarhonya, macaroni, vegyes fűszer, lipói túró, főtt vaj, orosz hal, és olajneműek; 8) mosószappan szállításának biztosítására árlejtést hirdetek.

Felhívom tehát mindazokat, kik a fenti cikkek szállítására vállalkozni óhajtanak, hogy **zárt és lepecsételt** levélben foglalt ajánlataikat folyó évi július hó 20-ának déli 12 órájáig a vármegyei közgazgatási iktató hivatalban beadják, annál inkább, mert később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatokban az ajánlati összegek számjegyekkel és szóval is kiirandók s az is kiteendő, hogy ajánlattevő a szállítási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Ajánlattevő köteles a szállításra felajánlott cikkek összértékének 5% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban az ajánlattal egyidejűleg a székesfehérvári m. kir. állampénztárnál (vármegye-háza) bányapénzűl letenni és a letéti nyugtát az ajánlathoz mellékelni.

A részletes szállítási feltételek s a hozzávetőleges szükségleti kimutatás a Szent György közkórház gazdasági hivatalában és a vármegyei közgazgatási

kiadóhivatalban a hivatalos órák alatt mindenkor betekinthetők.

Székesfehérvárott. 1906. jun 15-én.

Alispán sorozáson:

Balassa Sándor,
bírógyász.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES
üzletemet a n. é. közönség b. figyelemébe ajánlom.
Raktártartok mindennemű ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. **Javításokat** a leggyorsabban és jutányos árban készítek.
Hirtling Pál kocsigyártó,
Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Egy jóra való házmester nyerhet alkalmazást. Feltételek dr. Szüts Gedeon Vörösmarty-tér 8. szám alatti ügyvédi irodában megtudhatók.

Csak **SICULIA** nével ellátott üvegek valódiak.
A Málnási „SICULIA” forrásvíz
a sós savanyúvízek királya.

Sziklarétegen áffurt artzi forrás.
A gyomolástest roston megszünteti. Páratlan utágygerjesztő. Azonnal ható lútelgesség a mere, tadó, torok, gyomor, vese, hólyagharutos bántalmat ellen Korányi, Kety, Tausz, Bogler tanár urak szakvéleményei
a málnási „SICULIA”-forrást
a kontinens legdusabb természetes alkalikus, sós savanyúvizének minősítik.
Magyarországi főraktár:
BRAZAY KALMAN BUDAPEST,
József-körút 37.
Kapható minden gyógyszerárban, drogeria és fűszerkereskedésben.
3358. 30-16.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

RÁKOS FERENCZ
kőfaragó üzlet és sirkő raktára
Székesfehérvár József (Zöldfa) utca 19.

Hol minden e szaknába vágó munkákat legolcsóbb árban készítt, legnagyobb raktár különféle **Márvány, Granit, Syenit, Labrador** stb. sirenlekekből, ugyszintén természetes homok kövekből készült csinos kivitelű különféle sirkerszetteköl és uti feszületekből, sirszegélyzetek különféle könemekből, sirtácsoszatok kovacsolt és öntött vasból pontos és gyors kiszolgálás mellett legolcsóbb árban készíttetnek.
Vidki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.